VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HE 320/2022 vp – sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan väliaikaiset voittoverot

Valtiovarainministeriön vastine lausuntoihin

JARI SALOKOSKI, LAURA PURO & JUSSI KIVILUOTO

14.2.2023

Veron suhde EU-asetukseen

- PeVL ja TaVL kehottaneet arvioimaan ehdotuksen suhdetta taustalla olevaan EU-asetukseen.
- PeVL: *valiokunnan saaman selvityksen mukaan EU-oikeudellisesti merkityksellistä saattaa olla, että siinä missä täytäntöönpantavan asetuksen ensisijainen tarkoitus on alentaa sähkön hintaa, vaikuttaa hallituksen esitys lähinnä ylisuuriksi arvioituihin voittoihin. Hallituksen esitys ei siten ainakaan välittömästi sellaisenaan vaikuta toteuttavan asetuksen mukaista tavoitetta.*
- Kommentit:
  - EU-asetuksen lieventää korkeiden energiahintojen vaikutuksia 1) vähentämällä sähkönkulutusta ja 2) jakamalla sähköalan ja fossiilisten polttoaineiden alan tuottoja energianhintojen vaikutuksia lieventävien tukitoimien rahoittamiseen.
    - Tuottokatossa JV kerää tuottokaton ylittävät markkinatulot ja käyttää näitä tukitoimien rahoittamiseen.
    - Kyse ei sähkön tukkuhinnalle tai kuluttajahinnalle asetetusta katosta.
    - Voittovero toteuttaa tätä samaa tavoitetta.
  - EU-asetuksessa paljon kansallista liikkumavaraa. Tätä kuvastaa kansallisia kriisitoimia säätävän 8 artiklan lisäksi asetuksen 7(2) artikla:
    - 6 artiklan mukaista tuottokattoa ei sovelleta tuottajiin, joiden tuloja tuotetun sähkön megawattituntia kohti on jo rajoitettu sellaisten valtion tai viranomaisten toimenpiteiden seurauksena, joita ei ole hyväksytty 8 artiklan nojalla.

Verotettavan tulon laskenta

- PeVL: Verotus perustettaisiin osaksi sähkömarkkinalain erillistulokseen, jota ei ole laadittu verotuksen tarpeita varten. Valtiovarainvaliokunnan on syytä täsmentää sääntelyä.
- TaVL: Talousvaliokunta pitää tärkeänä, että valtiovarainvaliokunta vielä arvioi mahdollisuutta lieventää kirjanpitokäytäntöjen eroja esimerkiksi siten, että varat voidaan arvostaa tuottoprosentin laskentaa varten verotuksen nettovarallisuuden laskennassa noudatettavien periaatteiden mukaisesti.
- Kommentit:
  - Veropohjana sähköliiketoiminnan verotettava tulos, joka lasketaan EVL:n laskentasääntöjen mukaisesti. Laskentapohjana ei siis suoraan eriytetyn sähköliiketoiminnan mukainen tulos.
  - Kyse on vastaavan tyyppisestä jakamisesta kuin tulojen ja menojen jakamisesta eri tulolähteiden välillä (EVL, TVL, MVL). Tulojen ja menojen kuulumisesta sähköliiketoimintaan on säädetty vastaavalla tarkkuudella kuin esim. tulojen ja menojen kuulumisesta elinkeinotoimintaan.
  - Nettovarallisuuteen (varat – velat) perustuva laskenta voisi lieventää kirjanpitokäytäntöjen eroja, sillä arvostusperiaatteet tulisivat suoraan verolaista. Voisi keventää joidenkin ja kiristää joidenkin verovelvollisten verotusta.

Mankala-rakenteet

- Talousvaliokunta kehottaa kuitenkin valtiovarainvaliokuntaa arvioimaan, ottaako ehdotettu voittovero asianmukaisesti ja riittävän tasapuolisesti huomioon sähkön tuotannon Mankala-rakenteissa.
- Kommentit:
  - Pääoma- tai yritysrakenne voi vaikuttaa verotettavan tulon laskentaan.
    - Listaamattoman yhtiön jakama osinko – nettovarallisuus vaikuttaa verokohteluun.
    - Korot vähennyskelpoisia elinkeinoverotuksessa, oman pääoman kustannus ei.
  - Tämä ei tee verolaista syrjivää – periaatteita noudatetaan yhtäläisesti kaikkiin verovelvollisiin.
  - Joissakin asiantuntijalausunnoissa puolestaan korostettu ehdotetun veromallin edullisuutta Mankala-rakenteissa.

Sähköliiketoiminnan eritetty tase – miten HE:n mukainen verotus toimisi Mankala-rakenteessa

